

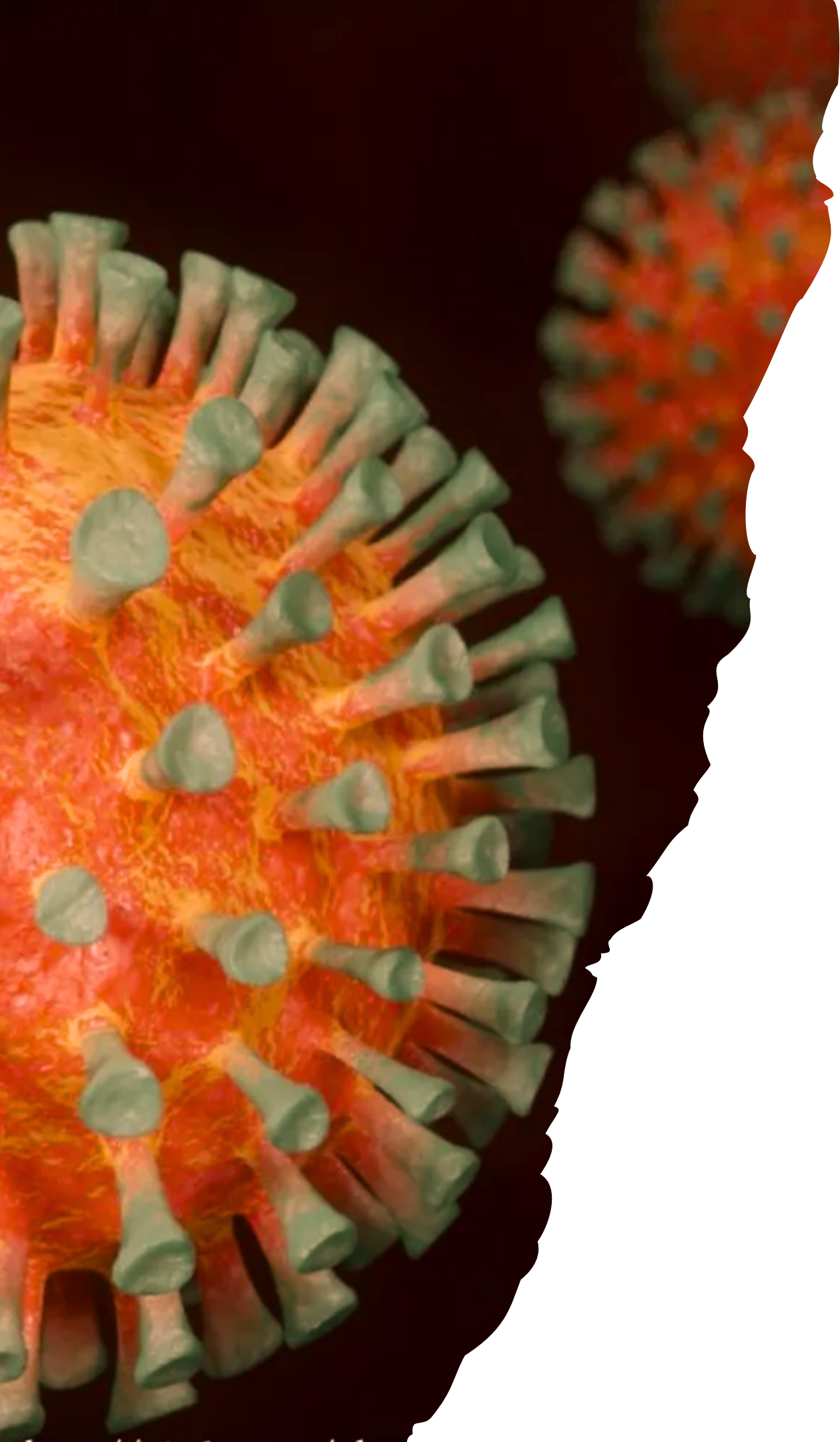
Projecte Children's Worlds COVID-19

La veu d'infants i adolescents sobre l'impacte de la pandèmia a Catalunya un any després

Coordinació: Dra. Mònica González-Carrasco i Dr. Ferran Casas.

Equip de recerca: Dra. Sara Malo, Dr. Xavier Oriol,
Dra. Meriam Boulahrouz i Dra. Ana Blasco.

Es presenten els resultats dels **grups de discussió** a Catalunya del projecte internacional CHILDREN'S WORLDS (<https://isciweb.org/>). Aquests grups realitzats un any després de la pandèmia, pretenien recollir com els infants i adolescents van viure aquella etapa, de quina manera hi van fer front i l'impacte que va tenir en el seu benestar.

Qui hi ha participat?

Es van seleccionar cinc escoles i dos instituts públics de quatre municipis diferents de la província de Girona, ubicats en contextos socioeconòmics diversos (quatre escoles de Girona ciutat, una escola de Vilajuïga, un institut de Calonge/Sant Antoni i un institut de Sant Feliu de Guíxols). Van formar part dels grups alumnes de 5è i 6è de primària i de 1r d'ESO, amb edats entre 10 i 13 anys.

Com s'ha dut a terme?

Un any després de recollir dades amb un qüestionari, entre febrer i juny de 2022 es van realitzar grups de discussió, seguint les directrius del projecte Children's Worlds.

Es van desenvolupar un total de set grups presencials a l'escola o institut, amb una durada aproximada d'una hora cadascun i entre 8 i 13 participants a cada grup. Amb l'objectiu d'investigar possibles diferències de gènere, cinc dels grups van ser mixtes, un estava format exclusivament per noies i un altre per nois.

Per facilitar els debats, l'equip investigador va elaborar un guió amb diferents preguntes, centrat en els àmbits següents: 1) vivències i sentiments durant la pandèmia, 2) activitats realitzades durant la pandèmia, 3) canvis en les relacions interpersonals, i 4) recomanacions d'infants i adolescents en cas d'una nova pandèmia.

Com s'han analitzat les dades?

Es van analitzar les converses dels infants i adolescents participants fent una anàlisi de contingut de les respostes. Així doncs, després de transcriure les converses es van identificar els temes rellevants i els seus sub-temes i es van il·lustrar amb cites textuais aportades pels participants. D'aquesta manera, de l'anàlisi de contingut en van resultar cinc temes clau (Taula 1) que recullen les opinions i punts de vista dels nens, nenes i adolescents, així com informació sobre com van gestionar la pandèmia de la COVID-19.

Taula 1. Temes i subtemes identificats a través de l'anàlisi temàtica.

Emocions i inquietuds relacionades amb la pandèmia

1.1. Emocions agradables i desagradables

1.2. Inconvenients: mesures higièniques i sanitàries

1.3. Canvis en el seu benestar

Estratègies per viure en confinament

2.1. Activitats realitzades durant el confinament

Canvis en les relacions interpersonals

3.1. Canvis en els vincles forts: Família

3.2. Canvis en els vincles forts: Amistats

3.3. Canvis en els vincles febles: Veïns

Canvis en el context escolar

4.1. Canals de comunicació utilitzats amb l'escola/institut

4.2. Freqüència i finalitat del contacte del context educatiu

4.3. Satisfacció dels i les participants amb la docència

4.4. Reducció del nombre d'alumnes per classe

Recomanacions d'infants i adolescents

5.1. Posar infants/adolescents al centre de la presa de decisions

5.2. Aportar informació adaptada a la seva edat

5.3. Demandes fetes als adults

1/ Emocions i inquietuds relacionades amb la pandèmia

Segons els infants i adolescents, a l'inici del confinament van experimentar **emocions agradables** per la novetat de no haver d'anar a l'escola i disposar de més temps lliure per fer les activitats favorites. Van explicar haver experimentat emocions com ser feliç, estar relaxat, sentir-se bé a casa i divertir-se.

"Jo em sentia molt sol i aïllat. La meva mare treballava des del matí i jo estava al meu quarto sol."

No obstant això, a mesura que passava el temps i continuava l'estat d'alarma, van començar a experimentar un **augment de malestar emocional** a causa dels canvis en les rutines i la impossibilitat de realitzar les activitats quotidianes. A més, l'ús de la mascareta també va ser un tema recurrent, per les dificultats de respiració i comunicació que ocasionava.

"Jo al principi estava molt content perquè no hi havia cole, però quan les notícies van dir que s'havia d'allargar, no em va agradar".

"Costa molt d'entendre la gent amb mascareta, perquè només es veuen els ulls i et tapa tota la cara, i no pots respirar bé (...)".

La situació d'incertesa, combinada amb la manca d'informació i les conseqüències massives de la pandèmia, va generar por relacionada especialment per la **preocupació pels seus éssers estimats**, sobretot per les persones grans. També van expressar avorriment i tristesa per no poder gaudir de les activitats a l'exterior i soledat per no poder veure familiars i amistats, principalment mentre els progenitors treballaven.

"(...) jo he canviat perquè penso que abans no pensava tant en les coses petites, o sigui, només m'importava menjar, jugar i fer les meves coses. Doncs ara penso de tot una mica (...) és com que em preocupo molt per lo que la gent pensa o com faig les coses, perquè he crescut una miqueta més des de la pandèmia (...) de pensar i de com veig als demés".

"A mi m'ha fet pensar que en cas que passés algo amb els avis o algo (...), o sigui, que ho aprofites més perquè no saps si demà poden morir o d'aquí quatre anys, i cada cop que els veus, pues has d'aprofitar (...)".

"En general, la pandèmia ens ha fet, almenys a mi, ens ha fet sentir més conscients de que quan una cosa falla, falla tot, és a dir, quan una cosa no va bé, el món es ve a baix i necessitem col·laborar entre tots els éssers humans en general, i deixar de banda totes aquestes diferències i afrontar una cosa (...)".

La pandèmia de la COVID-19 va tenir un impacte divers en el **benestar dels infants i adolescents**. Després de reflexionar i comparar les situacions abans i durant la pandèmia, alguns van valorar positivament canvis com la **millora en l'alimentació i l'estat físic i mental**. Altres van afirmar que el seu benestar no va canviar significativament, ja que van poder mantenir les seves relacions interpersonals. Finalment, alguns/es participants van expressar que se sentien pitjor, tot i que no ho van relacionar amb la pandèmia, sinó més aviat amb els canvis propis de l'adolescència.

2/ Estratègies per viure en confinament

Les activitats més freqüents durant el confinament (taula 2) van ser les relacionades amb l'ús de la tecnologia: jugar a videojocs, utilitzar la tauleta, activitat a xarxes socials, videotrucades i ús de plataformes en línia per mantenir l'activitat acadèmica.

Tot i que algunes activitats es feien de manera individual (descansar, dibuixar, veure la televisió,...), la majoria es feien **conjuntament**, ja sigui amb familiars (majoritàriament amb la mare i els germans) o amb els amics i amigues a través de videojocs. Cal destacar que algunes de les activitats descrites, com ara cuinar, ioga o alguna gimcana, van ser activitats que els i les participants van afirmar **no haver fet mai abans del confinament**. Aquestes activitats els permetien mantenir-se ocupats, per no avorrir-se, per no preocupar-se i per relaxar-se.

"Amb la família, jo quasi sempre estava amb el meu germà o, a vegades, amb el meu pare, però normalment estava jugant amb la Play amb el meu germà. O quan m'avorria, anava amb els meus pares que coneixien molts jocs per fer a casa, per exemple, un dia vam fer una gimcana a casa".

"Amb una besàvia, la veia per videoconferència (...)"

Les principals formes de comunicació informades amb membres de la família de fora del nucli de convivència eren les **videotrucades**.

Taula 2. Activitats durant el confinament

Utilitzar tecnologia	Jugar a videojocs (consola o tauleta) Fer videotrucades (Hangout, Meet, Zoom...) Utilitzar Google Classroom i Moodle Mirar la televisió Entrar a les xarxes socials (telèfon o la tauleta)
Descansar	Dormir Relaxar-se
Estudiar	Fer els deures
Practicar activitat física	Bicicleta estàtica Ping-pong Passejar el gos loga
Fer activitats en família	Gimcanes Cuinar Jugar a cartes Jugar a jocs de taula
Fer activitats artístiques	Manualitats Pintura Dibuix

3/ Canvis en les relacions interpersonals

"La nostra relació amb els nostres pares va ser com més divertida, fèiem més bromes a casa (...)"

"Jo ara els hi explico més coses ara a la meua família, tinc més confiança."

Les modificacions en l'àmbit relacional, és un dels temes més mencionats en tots els grups de discussió, sobretot amb la família. Malgrat que en determinats moments el tancament de tots els membres a casa podria comportar tensió o estrès, en general s'observa un **alt nivell de suport familiar** percebut i **millora en les relacions**, fent-les més sòlides, tant amb progenitors/es (per passar més temps junts, jugar i connectar més, es van conèixer millor i es va desenvolupar una confiança mútua creixent) com amb germans/es, amb els quals s'ajudaven amb els deures i jugaven més.

"Jo estava més amb el meu germà i jugàvem a tot (...)"

Ara bé, en el cas de la família fora del nucli de convivència, els nois i noies van expressar certa distància.

"I amb la família vam deixar el contacte i ja quasi ni parlem, no sé, ja no ens veiem, o sea, la rutina l'hem perdut, no sé com explicar-ho. I això sí que ho noto (...)"

"Els amics s'han reduït molt, ara estem el grupet que ja ens fèiem videotrucades i ja està, els altres no hi tinc contacte (...)"

"Jo abans de la quarantena tenia dues amigues, i una d'elles després de la quarantena va canviar molt, i ara no m'hi porto tan bé com abans (...) I ara ja no som tan amigues (...), doncs m'hi he distanciat i ara estic millor."

Les relacions amb amics i amigues durant la pandèmia es van mantenir, per a la majoria dels i les participants, a través de **tecnologies digitals** com les videotrucades, els videojocs compartits i el WhatsApp que van servir per distreure's, jugar, parlar i per fer treballs acadèmics. Pel que van explicar, en algunes ocasions les **relacions s'havien deteriorat** amb el confinament i va provocar un **canvi d'amistats** que es va viure positivament.

Pel que fa al contacte amb els veïns i veïnes, els que en tenien poc abans de la pandèmia no van experimentar-ne un augment durant aquesta ni es van establir noves relacions. En canvi, aquells/es que tenien un vincle més fort van trobar estratègies per mantenir-lo, **especialment quan no tenien germans/es**. Alguns/es van destacar que les relacions d'amistat entre veïns s'havien consolidat després del confinament.

"Jo solament vaig tenir contacte amb una veïna que ens vèiem més sovint i quan es va acabar, quedàvem per fer coses."

4/ Canvis en el context escolar

Segons es desprèn dels comentaris d'infants i adolescents, l'activitat acadèmica es va organitzar de manera diferent a cada centre, la qual cosa va generar diferents valoracions respecte a les adaptacions que es van fer en aquells moments de crisi.

Tots els centres van utilitzar **plataformes virtuals** (Classroom, Meet) per seguir, de diferents maneres, l'activitat curricular prevista i mantenir el contacte amb l'alumnat, deixant les trucades telefòniques per fer alguna tutoria individual. Entre les converses dels participants, s'esmenta l'**impacte de la bretxa digital** en el seguiment del currículum acadèmic durant la pandèmia.

Tot i les diferències, es reconeix l'**esforç del professorat** de mantenir el contacte amb l'alumnat, especialment per parlar de l'experiència viscuda, per preocupar-se'n i tenir-ne cura i per adaptar-se a l'ensenyament virtual. Tanmateix, es va observar una **baixa satisfacció general amb la gestió de la docència virtual** per la pèrdua de proximitat i calidesa. Alguns/es es van sentir desatesos/es a causa de les dificultats en la gestió del grup virtual i altres estaven descontents/es perquè les tasques presentades no estaven orientades acadèmicament, sinó a generar espais de conversa sobre la situació que estaven vivint. En algunes ocasions, els/les participants van expressar que no comprenien quin era l'objectiu d'algunes tasques.

"Les classes es podien fer telemàtiques, però el problema va ser que no molta gent tenia dispositius per comunicar-se".

"Els s'esforçaven molt i ens feien videotrucades i ens feien exercicis."

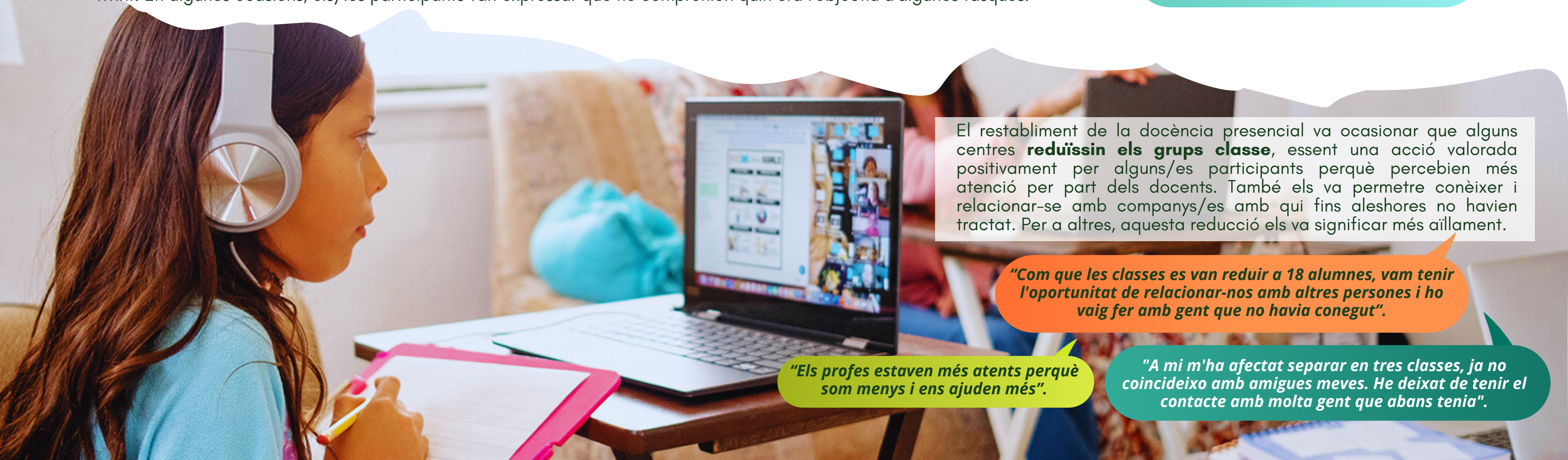
"I quan volies que t'ajudés, la profe estava per un altre nen i deia tota l'estona un moment que estic per aquest".

El restabliment de la docència presencial va ocasionar que alguns centres **reduïssin els grups classe**, essent una acció valorada positivament per alguns/es participants perquè percebien més atenció per part dels docents. També els va permetre conèixer i relacionar-se amb companys/es amb qui fins aleshores no havien tractat. Per a altres, aquesta reducció els va significar més aïllament.

"Com que les classes es van reduir a 18 alumnes, vam tenir l'oportunitat de relacionar-nos amb altres persones i ho vaig fer amb gent que no havia conegut".

"Els profes estaven més atents perquè som menys i ens ajuden més".

"A mi m'ha afectat separar en tres classes, ja no coincideixo amb amigues meves. He deixat de tenir el contacte amb molta gent que abans tenia".

5/

Recomanacions d'infants i adolescents

Els/les participants van pensar en una hipotètica nova pandèmia i van donar algunes **recomanacions per establir regles més adequades** per a ells i elles. També van parlar sobre allò que voldrien que haguessin fet els adults.

D'aquesta manera, van ressaltar la importància de reconèixer els infants i adolescents com a persones que tenen un coneixement directe sobre què els passa, de les seves experiències i necessitats. Reclamaven que **se'ls escoltés més** i demanaven una major **comprensió i preocupació** per les seves necessitats, tant per part dels progenitors com dels responsables polítics.

"Haurien de ser més empàtics i respectar la meua manera de pensar i les meves decisions. Encara que sigui petita, jo tinc la meua manera de fer les coses i no són igual que ho fan ells, i doncs, a vegades diuen que les coses s'han de fer així, però pot ser que hi hagi una altra manera de fer les coses i, doncs, crec que haurien de ser més empàtics amb els preadolescents i amb la gent".

"(...) jo demanaria deu o vint minuts, ni que sigui, al dia, per poder sortir al carrer i no haver d'estar a casa tancats i demanar als mestres que poguéssim estar més en contacte".

Van destacar diverses reivindicacions adreçades a polítics, professorat i familiars. En concret, la demanda més reiterada als polítics es relacionava amb poder passar més **temps a l'aire lliure**. Als centres educatius, els sol·licitaven menor càrrega de tasques, **més contacte** amb el professorat i que no es dividís l'alumnat en l'esbarjo. Finalment, les peticions dirigides a la família convergien en el desig de mantenir les **activitats compartides** tal com es va fer durant el confinament.

A la vegada, van posar de manifest que, sovint, els missatges que rebien **no s'adequaven** suficientment a les seves edats i eren **sensacionalistes**, generant massa por, confusió, desconcert i inseguretats.

"Ho explicaven pels pares, no et parlaven en frases per nosaltres, no s'entenen".

"(...) anaven dient (...) hi ha 18.000 morts, i és clar, era necessari parlar-ne perquè així saps què passava, però no parlar-ne tant i així, no posar tanta por".

"Jo demanaria als mestres que ens truquin més, que ens enviïn vídeos i que ens pugin vídeos al Classroom per poder seguir el curs".

"Jo demanaria que féssim més activitats en família. També demanaria que continuéssim fent tantes bromes".

6/ Conclusions

- Els infants i adolescents van experimentar **emocions contradictòries durant la pandèmia**. Al principi, ho van trobar divertit perquè tenien més temps lliure, però a mesura que passaven els dies, van sorgir sentiments desagradables com l'avorriment, la tristesa i la solitud.
- Els preocupava **el risc de contagi d'altres membres de la família**, especialment per protegir els de més edat.
- Van tenir **dificultats per adaptar-se a les mesures de seguretat**, com l'ús de mascaretes i la prohibició de sortir a l'aire lliure.
- **Durant el confinament**, s'hi van adaptar **fent activitats amb la família i sols/es**, algunes d'elles no les havien realitzat mai. Les feien per mantenir-se ocupats, per no avorrir-se, per no preocupar-se i per relaxar-se.
- La comunicació amb familiars no convivents i amistats es va mantenir principalment a través de **videoconferències i videojocs** en línia.
- Destaquen **els canvis en les relacions**. Els vincles amb la família es van enfortir, però es va experimentar distanciament amb la família extensa. Amb els veïns i veïnes, les relacions es van enfortir si a priori ja n'hi havia, però no se'n van establir de noves. Alguns vincles amb les amistats es van mantenir, altres es van reforçar per la reducció dels grups de classe presencials i en altres casos es van canviar d'amistats, cosa que es va viure de manera positiva. No es van detectar casos d'assetjament escolar entre els/les participants.
- Els infants i adolescents es van mostrar **insatisfets/es amb la docència virtual** durant la pandèmia, destaquen els problemes de bretxa digital i gestió dels grups, així com una pèrdua de proximitat amb els docents. L'objectiu principal del contacte amb el professorat era parlar de l'experiència viscuda. Pel que fa a les tasques, en general, no els trobaven un objectiu concret.
- Els infants i adolescents van demanar **ser escoltats i compresos pels adults**, reclamant més temps a l'aire lliure i informació adequada a la seva edat sobre la pandèmia, sense sensacionalisme, així com mantenir el temps de qualitat i activitats amb la família.
- **No** es van identificar **diferències** destacables entre els discursos dels grups de només nois, els de només noies i els mixtos.
- Les dades obtingudes a través de **grups de discussió** ens han permès focalitzar l'atenció en aquells aspectes que **un grup reduït d'infants i adolescents** han cregut importants sobre la seva vida durant el confinament i la pandèmia. Malgrat l'existència de factors que en aquell moment van impactar negativament en el seu benestar, un any després aquests infants i adolescents han estat capaços de posar en valor els aspectes positius de l'experiència i la seva manera de fer-hi front.

Per a més informació podeu contactar–nos a:
eridiqv@udg.edu

